

Antik tekst:

Platon: "Staten" (Hulelignelsen), 517b-517e ("Det var altså... overhovedet ikke', sagde han."), M. Harbsmeier, S. Lund Jørgensen, R. Sevelsted og C.G. Tortzen overs.

3 [b] 'Det var altså billedet, Glaukon,' sagde jeg. 'Nu skal du så sætte det hele i forbindelse med det foregående ved at lade den synlige verden svare til fangernes tilværelse, og lade lyset fra bålet svare til solens lys. Og hvis du sidestiller rejsen op af hulen og synet af tingene deroppe med sjælens opstigning til fornuftens verden, er det ikke helt ved siden af – i hvert fald ikke efter min mening, og det var jo den, du gerne ville høre. Om det så også er sandt, ved kun gud. I hvert fald er det min opfattelse, at det sidste af det, der kan erkendes, er det godes form – og den er ikke nem at se. Men har man først set denne form, må man regne ud, [c] at den er årsag til alt hvad der er godt og smukt overalt. I den synlige verden har den født lyset og lysets herre, og i fornuftens verden er den selv herre over – og årsag til – sandhed og fornuft. Endelig er det min opfattelse, at man må have set denne form for at kunne handle fornuftigt i både sit private og i sit offentlige liv.

'Det er jeg enig i,' sagde han. 'I hvert fald så enig, som jeg kan være.'

'Der er noget andet, du også gerne skal være enig i,' sagde jeg. 'Synes du, det er så

mærkeligt, at dem der er kommet hertil, ikke ønsker at beskæftige sig med menneskers anliggender? [d] Eller at deres sjæl altid higer efter tilværelsen oppe over hulen? Det er vel hvad man kunne forvente, hvis det her også følger det billede, vi har beskrevet.'

'Ja,' sagde han. 'Det er hvad man kunne forvente.'

'Hvad så med det følgende?' spurgte jeg. 'Prøv at forestille dig, at en af dem vender tilbage til menneskenes verden og alle dens problemer efter at have betragtet den guddommelige verden. Han kan stadig ikke rigtig se noget, fordi han endnu ikke har vænnet sig ordentligt til mørket dernede, men han bliver alligevel kastet ud i forskellige opgør – i retten og andre steder – [e] om skygger af retfærdighed eller om de statuer, der kaster skyggerne. Og han tvinges til at kæmpe om, hvordan disse ting opfattes af folk der aldrig har set selve retfærdigheden. Kan det komme bag på nogen at denne mand fremstår klodset og latterlig?'

'Nej, overhovedet ikke,' sagde han.